

Dones col·legiades, una realitat cada cop més present

El de la construcció és un sector que sempre s'ha associat als homes. Parlar d'una obra significava visualitzar a un grup d'obriers, tots homes, a les ordres del seu cap que, per suposat, també era un home. Però la realitat és que les dones han anat agafant el seu pes rellevant amb els transkurs dels anys, i no parlem de temps només recents, introduint-se en aquest món que sembla tan reservat i en un àmbit tan particular.

Enguany es compleixen 85 anys d'ençà que l'Elvira de Azúa Guart es va convertir en la primera col·legiada aparelladora a Espanya. Va acabar la carrera el 1933 i va entrar al Col·legi d'Aparelladors de Barcelona. Neta de constructor i vinculada a una família molt relacionada amb l'arquitectura, va marcar un precedent i ara, vuit dècades més tard, les coses han anat canviant fins arribar al punt actual: un 40% dels alumnes que es matriculen al grau d'arquitectura tècnica a les universitats catalanes són dones. A Tarragona, elles representen el 35% de les persones entre els 20 i 30 anys col·legiades al COAATT.

Aquí, al Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificiació de Tarragona, la primera dona en col·legiar-se, l'1 d'abril de 1967, va ser Maria Antònia Alsina Oliva. Actualment, la col·legiada més veterana al COAATT és la Carme Guàrdia que es va donar d'alta el 10 de novembre de 1983 i encara està en actiu. La més jove, col·legiada fa poc més d'un any, és l'Amparo Blanco. Entre elles dues hi ha tres dècades diferència i molts canvis en l'aprenentatge i les formes de funcionament. Les noves tecnologies posen a l'abast molta informació i permeten agilitzar bastant en certs aspectes, però una casa serà sempre una casa i la seva essència com a element

El president del COAATT, Adolf Quetcuti, amb les dues col·legiades i la Júlia Oriol, membre de la Junta.

residencial no varia. A la revista TAG hem reunit en una mateixa taula a aquestes dues protagonistes, la Carme i l'Amparo, per saber perquè van decidir ser arquitecte tècnic i què han après fins el moment. Vivències i experiències ben diverses s'uneixen per refermar el paper de la dona en la construcció.

Al seu moment, què us va fer decidir a fer la carrera i convertir-vos en arquitectes tècnics?

Carme Guàrdia: Des de petita sempre m'ha agradat molt dibuixar i cada cop que anava a una casa, tenia la necessitat de dibuixar el plànol d'aquella casa. Vaig començar arquitectura i ho vaig deixar. M'apassionava molt l'arqueologia però en aquella època s'havia d'estudiar història i a mi no m'agradava. Malgrat tot, després he fet arqueologia. I després, el meu pare es dedicava a la construcció, a les impermeabilitzacions, de manera que el meu interès era major i d'aquí que em decidís a fer-me arquitecte tècnic.

Amparo Blanco: El meu cas és molt semblant perquè m'agradava molt dibuixar i va arribar aquell moment en que et fas gran i has de plantejar-te si

estudies lletres o números. Com el que més m'atreia, des de sempre, eren les matemàtiques i la física, vaig optar per una carrera d'enginyeries. Finalment vaig escollir edificació perquè tenia dibuix tècnic, projectes i altres assignatures que em convencien.

En el teu cas, Carme, ets col·legiada des del 1983. Suposo que 35 anys enrere, era molt impensable que una dona es dediqués a un sector dominat pels homes.

Sí, a més es veia perquè recordo les classes on érem 120 alumnes i únicament dues dones. Pensa que era la Universitat Politècnica i en aquella abastava gairebé tota Catalunya. He de dir que, tot i que érem molt poquetes, vam estar molt bé i consti que no teníem preferències. Els professors ens tractaven molt bé i hi havia una relació molt igualitària,

vam estar molt bé. Quan vaig acabar la carrera, ja estava treballant perquè havia entrat com a auxiliar al Cadastre on em vaig quedar. Així, vaig decidir que als matins estaria al Cadastre i que a les tardes les dedicaria a lliberal amb les compatibilitats que es demanen en aquests casos. I aquí estic i segueixo.

Tu, Amparo, ets la dona col·legiada més recent al COAATT i et vas donar d'altra al maig del 2017. Què en recordes de l'estudi de la teva carrera?

Vaig començar-la l'any 2006 i en aquest cas, érem moltes més dones, unes 40 dels 120 alumnes que tenia el curs. No sé perquè però hi ha més noies a les carreres de lletres que no pas a les de números, i potser per això no érem tantes com podíem haver sigut. Recordo que quan fèiem classe de seguretat, el professors ens deia quan anéssim a les

obres, ens hauríem d'imposar perquè en cas contrari notaríem que ens tractaven amb més delicadesa o que no ens prendrien tan seriosament com a un home.

A tu et passava igual, Carme?

No, quan nosaltres estudiàvem no ens ho deien això, però potser pensaven que no acabaríem la carrera o que mai exerciríem.

No penseu que encara han de canviar les coses? El fet que encara només hi hagi un terç de l'alumnat femení o que es faci rar veure una dona amb casc, evidència que s'ha millorat respecte a anys enre, però no el suficient.

Amparo: Sí, i tant. A mi encara em passen coses que ho posen en evidència. L'altra dia, per posar un exemple, vaig arribar a una obra i tot just quan arribava a l'espai on hi havia la formigona un treballador ja em va advertir que no podia passar per allí. Clar, quan li vaig contestar que sí havia de passar perquè jo era la direcció de l'obra, ja es va disculpar però matisant allò de "clar, al ser una dona... no ho sabia". Encara hi ha una part d'homes que no tenen associat que pots entrar en una obra. I pensa que parlo, en el cas que et deia, d'una persona jove d'uns quaranta anys i no d'un home més gran que podries dir que té un pensament més a l'antiga.

Carme: En el meu cas, al principi no tenia obres perquè les meves gestions més habituals eren informes, dictàmens o cèdules, però recordo que quan tenia obres i si no les feia amb alguna constructora que no conegués, els treballadors et miraven de manera estranya quan et veien arribar i entraves a l'obra. Potser es pensaven que ens havíem de quedar a la porta i ells ja ens ho explicarien.

Amparo: O la típica frase del "te ayudo"...

Carme: Sí, m'hi he trobat tantes vegades...

Amparo: I sempre passa que si vas amb l'arquitecte i ell és un home, a ell no li diuen res però a tu et proposen aguantar-te l'escala perquè no caiguis. Amb això vull dir que tenen assumit que al ser una dona, necessitaràs ajuda.

Carme: En aquest sentit, hi ha una mena d'esperit de protecció cap a tu, perquè ets dona, com dient-te que vagis amb cura i que no caiguis, que no et facis mal. Penso que ho fan amb cordialitat.

Amparo Blanco.

Carme Guàrdia.

Si parlem del COAATT i de la seva funció envers les persones que esteu col·legiades, és destacable la presència de dones a la junta directiva, en una àrea que ja no es reserva només a homes com ha passat fins fa uns quants anys a tot arreu. En això el Col·legi ha sabut entendre la complicitat i la necessitat de tenir representació femenina.

Carme: Hi ha hagut un gran canvi. Jo recordo les primeres juntes perquè estaven formades per gent gran i tot eren homes. Està molt bé que hi hagi dones però, més enllà que hi hagi dones o no perquè això no ho considero tan important, el que cal és que a la junta hi hagi gent amb experiència.

Com a col·legiades, què us aporta el Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Tarragona?

Amparo: Ens aporta assessorament tècnic i jurídic. Una vegada, per exemple, vaig tenir un problema amb un projecte amb un ajuntament que defensava que el projecte era de competència d'arquitecte. Vaig demanar al COAATT que m'assessoressin i em van donar una sentència d'un cas molt semblant de Màlaga on quedava clar que el projecte el podia fer un arquitecte tècnic. Això és un servei molt important, com ho són els visats, la formació i els cursos que es fan. Davant de qualsevol dubte sempre truco i sé que ells m'ho podran aclarir.

Carme: Et dóna seguretat perquè saps que sempre tens el seu recolzament i que hi és. L'assessorament és molt important i sempre el tens. També penso

que els cursos fan molta falta perquè et permeten estar molt al dia.

Amparo: I la revista TAG és molt important perquè et permet conèixer nous materials i processos, veus als altres col·legiats, observes com funcionen els altres col·legis, estàs molt més informat de tot. El TAG és una molt bona eina.

Obres amb Garantia és una altra eina molt coneguda del COAATT. Vosaltres hi participeu? Què en penseu?

Amparo: No hi participo perquè tinc un excés de feina però vaig rebent la informació referent a aquest servei per correus que m'envien.

Carme: Jo sí que hi he participat i és cert que van sortint coses perquè la gent busca tècnics o demana pressupostos i accedeix a aquest servei. Penso que és una eina que ajuda, tot suma. El Col·legi està sempre alerta de coses que ens poden interessar.

Globalment, què en penseu dels serveis que ofereix el COAATT? Creieu que hi ha alguna mancança, que hi ha algun servei que podria prestar i no el teniu al vostre abast?

Amparo: Quan vaig estar col·legiada a Barcelona, la web era millor perquè tenies a punt i molt accessible tot un seguit de dossiers amb informació tècnica, normatives o manuals.

Carme: Jo trobo a faltar molt el paper. Abans hi havia manuals impresos i ara és tot a la xarxa. Quan vaig començar no hi havia pàgina web i es treballava amb quaderns de paper. Jo hi treballava molt amb el paper, i això potser falta. Cansa molt estar davant de l'ordinador massa temps.